

NOORD-BRABANDER.

— Staat- en Letterkundig Dagblad. —

DICERE VERUM, QUID VETAT
HORATIUS.

ABONNEMENTS-PRIJS:
Voor de Stad, f 12.-
Frankr. per post, u 14.-

(Verschijnende driemaal ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag)

ADVERTENTIE:
10 Cts. de regel,
behalve 35 enis regel

NEDERLAND.

In de Belgische Dagbladen is een twist ontstaan over het regt, dat den Koning der Nederlanden, WILLEM II. zou gewaarborgd zijn, om vrij op Belgisch grondgebied te komen. De eene partij wil, dat Z. M. onverlet naar zijn Landgoed van Tervueren zou kunnen gaan, en er met een acte vrij zou mogen jagen en visschen. Anderen, daarentegen, meenen, dat de Koning der Nederlanden evenmin als ieder ander op het grondgebied van België zou kunnen komen, zonder vooraf daartoe de toestemming van het Belgisch Gouvernement te hebben gevraagd en verkregen, maar men gaat nog verder en beweert, dat het Gouvernement van België eene dergelijke toestemming, vooral in de tegenwoordige omstandigheden (?) zou behooren te weigeren (!).

— Amsterdam, 10. Mei. Men spreekt er van, dat de werkzaamheden tot den aanleg der spoorbaan van Haarlem op Rotterdam, die reeds geheel tusschen de beide steden is afgebakend, ook nu eerstdaags van af Rotterdam zullen worden aangevangen.

— Uit eene opgave, voorkomende in de *Staats-Courant*, blijkt, dat er in de zitting van de Tweede Kamer van den 8. Mei, negentien leden dier Kamer afwezig waren, zijnde de HH. van Tuijll van Heeze en Leende, De la Court, Luijben van de Mortel, van Meeuwen, Gouverneur (dus op één na, GEHEEL de vertegenwoordiging van Noord-Brabant absent!! welk een ijver voor de zaak van 't Vaderland!) van Rappard, Gevers van Endegeest, de Jonge van Campens Nieuwland, van Akerlaken, d'Escurij van Heinenoord, Enschedé, Drujvestein, van der Velden, van Welderen Rengers, Bums, Binks, Sandberg en Kehrens.

— Naar men verzekert, zal Z. Exc. de minister van Binnenlandsche zaken, de Kock, met 1 Junij aanstaande als zoodanig aftreden, en tot minister van staat en kanselier der beide Ridderorden worden benoemd.

— De Afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben zich nu bezig gehouden met het onderzoek van het ontwerp van wet betrekkelijk de personele belasting, en zullen morgen de overwegingen over die voordragt voortzetten.

— Het verslag der Centrale Afdeeling over het ontwerp nopens de consignatien zal waarschijnlijk eerst aanstaanden vrijdag worden uitgebragt, en de beraadslagingen daarover zullen in de volgende week worden gehouden.

— De Provinciale Staten van Gelderland zijn mede tegen den 15. dezer buitengewoon bijeengeroepen, tot het teekenen der acte van huldring, bij de aanvaarding van het hooge bestuur van Z. M. den Koning, krachtens de bestaande voorschriften der Grondwet.

— Zijne Majesteit heeft vergunning verleend tot het bestaan van eene christelijke afgeschei-

den gemeente te Hellevoetsluis c. a., als mede te Slochteren en Ommen.

— Te Utrecht wil men onderrigt zijn, dat de komst van Z. M. den Koning aldaar is vervroegd, en dat Hoogstdezelve vermoedelijk in de volgende week binnen die stad verwacht wordt. H. M. de Koningin zou Hoogstdenzelven niet derwaarts vergezellen.

— Men schrijft uit Middelburg den 10. dezer: Eergisteren arriveerde met het Koninklijk stoomjagt DE LEEUW te Vlissingen Z. K. H. Prins Hendrik, en heden namiddag ten 4 ure is Z. K. H. alhier aangekomen, teneinde bij den Provinciaelen Commandant, den heer Generaal-majoor Knoll, het middagmaal te gebruiken; zijnde op dit diner mede genoodigd Zijne Exc. de heer Staatsraad Gouverneur dezer Provincie, de heer Vice-Admiraal Gobius, benevens eenige andere civile en militaire autoriteiten. Het schoone muzijkorps van het 4de Regiment heeft zich bij dit diner herhaalde malen doen hooren en het fraaije weder heeft op eene aangename wijze dezen dag begunstigd.

— Het kiescollegie van Oudenaarde heeft den heer Liets, thans Gouverneur van Henegouwen, tot lid van de Kamer der Belgische Representanten herkozen, en daardoor het tegenwoordig Ministerie eene nieuwe zegepraal verschaft. Men is zeer benieuwd naar den uitslag der verkiezingen te Antwerpen, waar de afgetreden Minister Rogier onder de kandidaten geteld wordt. De bladen, welke de afgetreden Ministers zijn toegedaan, smalen zeer sterk op den uitslag van het verkiezingswerk te Gent, waar, zeggen zij, de stemming voor den heer Desmazières beslist is door eene meerderheid van opgeruimde landlieden, die niet eens lezen of schrijven kunnen. (*Rotterd. Cour.!*)

— ARNHEM, 11. Mei. Men vernemt thans met genoegen, dat Z. M. de Koning ook deze stad in deze maand en wel zooals men wil in den loop der volgende week zal komen bezoeken. Reeds zijn velen bezig met de noodige maatregelen te nemen, teneinde den geliefden Vorst op eene plegtige wijze te ontfangen; terwijl de Wel Ed. Heer Graaf van Ranzow, een garde d'Honneur zal oprigten. Met algemeene belangstelling wordt de komst van onzen dierbaren Vorst te gemoet gezien, teneinde Arnhem's ingezetenen hem kunnen bewijzen hoe dierbaar bij hun is.

— Wij vernemen thans, dat het fregat de Belle Poule, waarmede Z. K. H. de Prins van Joinville aan den Helder verwacht wordt, eerst tusschen den 20. en 25sten dezer maand van Cherbourg vertrekken zal, zijnde dit vertrek door de noodzakelijkheid van het doen van eenige reparatien aan dat vaartuig vertraagd geworden. Men weet dat dit fregat hetzelfde is, hetwelk het lijk van keizer Napoleon van het eiland St. Helena is gaan halen en dat deszelfs bemanning uit dezelfde oelieden bestaat, welke dien merkwaardigen togt hebben medege maakt. Z. Exc. de gouverneur van Noord-Holland, een adjunt. van

Z. M. den Koning de Hr. Bois le Comte, Fransche gezant te 's Hage, en de Hr. de Cazes, consul-gener. van Frankrijk te Amsterd., zullen zich naar den Helder begeven om Z. K. H. bij zijne aankomst te ontfangen. Z. K. H. zal de maritime établissements aan den Helder en in onze Hoofdstad in oogenschouw nemen, en, naar men ons uit 's Gravenhage meldt, vervolgens ook een bezoek bij Z. M. in de residentie afleggen, hebbende Z. M. hem reeds doen te kennen geven, dat Hoogstdezelve met genoegen dit bezoek te gemoet zag.

De Prins de Joinville is, gelijk men weet, de derde zoon van Z. M. den Koning der Franschen, en hoewel slechts 22½ jaren oud, heeft hij bereids doorslaande blijken van ervarenheid, kunde en moed gegeven. Hij was het, die onder de bevelen van den admiraal Baudin, als kommandant eener korvet, een zoo schitterend deel heeft gehad aan de inneming van het fort St. Juan d'Ulloa, een der schoonste wapenfeiten ter zee van lateren tijd. De jeugdige Prins bekleedt bij de Fransche marine den rang van *Capitaine de vaisseau*, overeenstemmende bij ons met dien van kapitein ter zee.

— 'sGRAVENHAGE, 11 Mei. De tijding bevestigt zich, dat de heer baron Schimmelpenninck van der Oye, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, is benoemd tot minister van binnenlandsche zaken, zullende Z. E. de portefeuilie met 1. Junij e. k. aanvaarden. Men zegt dat, Z. E. Generaal de Kock kanselier der beide orden zal blijven; en ook dat Z. E. de heer gouverneur van Gelderland zijn ontslag heeft gevraagd uit hooide van ouderdom en zwakke gezondheid. Zijn opvolger is echter nog onbekend; men spreekt van een lid der Tweede Kamer.

DUITSCHLAND.

St. Petersburg, 1. Mei. Een Keizerlijk manifest van den 16. (28.) dezer maakt bekend, dat het huwelijk van den grootvorst op gemelden dag voltrokken is. De grootvorst is geattacheerd geworden aan alle regimenten, waarvan de Keizer chef is; de grootvorstin heeft den titel van *Cæsarewna* gekregen, welke voortaan door al de gemalinnen der troonopvolgers zal worden gevoerd. Bij gelegenheid des huwelijks hebben er een aantal bevorderingen bij het leger plaats gehad, en zijn er eene menigte ridderorden uitgedeeld. (*Pr. St. Z.*)

— Weenen, 1. Mei. De Fransche regering moet thans besloter hebben, don Carlos in vrijheid te stellen. Dit is hoofdzakelijk aan de bemoeijenissen van ons kabinet toe te schrijven. (*Schuyt. M.*)

— Er zijn berigten aangaande eene sneeuwstorting op den Sint-Gothard, waardoor eenige reizigers, die de stoutheid hadden gehad, de berg, in weerwil van goeden raad en dreigend gevaar, toch te beklimmen, door den ijstroom zijn overdolven; te weten Mevrouw Lotz, uit Ba-

zel, een reiziger van Belgirate, eene kamerjuffer, een reiziger van Lubek en twee bedienden. De rest is goed. Het ongeval had plaats op het pad nabij Airolo.

ENGELAND.

Londen, 8. Mei. Sisteren zijn in het Lagerhuis de debatten over het budget van middelen en wegen aangevangen, nadat lord John Russell de maatregelen verdedigd had, door de regering tot verbetering van den staat der openbare geldmiddelen voorgeslagen, en waarvan het Huis, volgens het eenparig gevoelen der ministers, zijne goedkeuring behoorde te hechten, nadat het die vroeger gehecht had aan de vermeerde uitgaven, tot handhaving der buitenlandsche politiek van het koninkrijk. In weêrwil zijner redneringen, neemt de wederstand, zoowel tegen den invoer van vreemde granen, met betaling van een gematigd vast inkomend recht, als tegen de vermindering der regien op vreemde houtwaren en vreemde suikers, welke beide laatste ontwerpen men als zeer nadeelig voor de kolonien aanmerkt, van dag tot dag toe. Met de handelaars op de Westindien zullen zich denkkelijk de eigenaars der aldaar gevestigde plantagien vereenigen, om de suikerwet te bestrijden, en, mogten de ministers te dezen opzichte eene nieuwe nederlaag lijden, dan denken velen, dat zij hunne toevlugt tot de ontbinding van het parlement nemen zullen. — Maandag moeten de discussiën voortgezet worden.

— De admiraal Elliot is uit China te Portsmouth terug gekomen.

— De hoofdredacteur van den *Times*, de heer Thomas Barnes, die zooveel toegebracht heeft tot den bloei en invloed van dien atlas aller bladen, is in 57-jarigen ouderdom overleden. Men geloof niet, dat het blad daardoor van kleur zal veranderen.

FRANKRIJK.

Het Hof der Pairs heeft, in geheime zitting, den 10. dezer het Rapport aangehoord, uitgebragt in de zaak van Darmès door den Baron Girod; zijnde een stuk, groot 95 bladzijden in kwarto formaat. De beschuldigten zijn, behalve Darmès, Belleguise, Borel, Bouge, Considère, Duclos, Gueret, gezegd Grand-Louis, Martin gezegd Albert, Periès, gezegd Campagne Racarie en Robert.

— Het schijnt nu zeker, dat de gezamenlijke conservatieve Hoven eene som van 200 duizend franken 'sjaars zullen uitleggen, ten behoeve van Don Carlos.

— De Heer Ingres, directeur der Fransche Akademie te Rome, is vandaar te Parijs voor goed terug. Reeds zijn hem voor 300 duizend franken schilden besteld, bestemd door den Hertog de Luynes voor zijn kostbaar kasteel van Dampierre.

— Er is een gedenkpenning bij de Munt uitgegeven, ter gelegenheid van het Doopsel Z. K. H. Monseign. den Graaf van Parijs. Aan den eenen kant is de jonge Prins afgebeeld, met dit omschrift: *Doortuchtige telg, leef voor Frankrijks heil en ter handhaving der vrijheid van Staat.* Aan de keerzijde leest men: *Doopplegtigheid van Z. K. H. Monseign. den Graaf van Parijs, in de Hoofdkerk der Stad, 2 Mei 1841.* Op die zijde zijn de vereenigde borstbeelden van den Hertog en de Hertogin van Orleans geptaat.

— Op het eereplein van het Invaliden-paleis te Parijs is voorloopig geptaat het gedenkteeken van La Tour d'Auvergne, bestemd voor de stad Carhaix (Finistère), en vervaardigd door den bekwamen beeldhouwer Marochetti. Dit gedenkteeken zal den 27 Junij, zijnde de sterfdag van Frankrijks Eersten Grandier, ingewijd, en dus den 25. Mei reeds uit Parijs naar zijne bestemming overgebragt worden.

HET CONCORDAAT.

— 080 —

Bij zooveel opgewondenheid, als er thans onder de Protestanten van Nederland heerscht, is het in de daad van vóór eene bedaalde opwekking van de zoo reeds geroerde Concordaat-questie hier plaats te nemen, teneinde den onbevooroordeelde te doen zien, hoe weinig grond er bestaat voor eene hartstogtelijkheid, gelijk tegenwoordig de gemoederen der Protestanten, aenangaande verontrust, en tevens zoo mogelijk, de draken, daar waar zij branden, eenigermate, of welligt geheel te blusschen.

Er zijn woorden, wier klank-alleen somwijlen reeds genoegzaam is, om schrik en afschuw te verspreiden onder eene niet nadenkende volksmenigte: — doch de vreeslijkste van alle klanken is, voorzeker, wel het woord **JESUIT**, en nu dezer dagen vóór het woord **CONCORDAAT**. — Lutusschen, mag het, in de daad, bevreedend heeten, dat, in vele opzichten, kundige mannen zich laten meeslepen door een stroom van onzin, als dezer dagen is losgebarsten, ter gelegenheid van 's Konings bekend geworden verlangen, om de *Overeenkomst* met Rome, sedert nu dertien jaren aanhangig, en waarbij de *Kerkelijke* aangelegenheden voor een groot miljoen inwoners van Zijner Majesteit's Rijk staan geregeld te worden, voor goed in werking te brengen. Wij zullen hier niet herhalen, wat er zoo al door eene overgrootte menigte Naamlooze Vlugschriften nopens deze zaak hatelijks en onverstandigs gezegd is geworden; alle redeneringen dezer volksopruisers, in gebonden en ongebonden (of liever bandeloozen) stijl komen toch op deze twee hoofdpunten neder: 1° een Concordaat met Rome te sluiten, voegt niet aan een Vorst uit het *Oranjesthuis*, en 2° is vernederend voor *Oud-Nederland*. — Het *onvoegzame* voor een *Oranjevorst* zit in de geschiedenis van dat Huis, als Grondlegger der Gereformeerde Kerk in Nederland; — het *pernederende* voor onzen geoordeeldheid ligt in de geschiedenis van dat Land, als, na Duitschland en Zwitserland, de wieg en bakermat der Reformatie. — En vandaar nu al die tranen, al die weeklagten, al dat verwoed geschrijf!

Iedereen, die gezond verstand heeft, en het gebruiken wil, zal dat toch wel toestemmen, dat deze redeneringen althans nietig zijn, en in eene geheel andere eeuw te huis behooren, te weten in die tijden, toen er hier te lande eene *heerschende* Kerk bestond, eene *uitstuitende* Religie, die den Katholijk loertop: „bestaat er buiten uwe Kerk voor niemand zaligheid; wein buiten de onze bestaat er hier te lande voor niemand vrijheid! Gijlieden moogt van het eeuwige zeker wezen, wij zullen het zijn van de tijdelijke belangen!” — Doch, die dagen zijn voorbij, en voor altijd voorbij; duizend pamfletten zullen ze niet terugvoeren, hoe laud zij ze al terugroepen mogen.

Wil men een bewijs van die Godsdienstigstaatkundige dweeprij, een sprekend bewijs, noe weinig begrip zekere partij in ons Land van een Constitutionelen Regeringsvorm heeft, of waant te hebben? — Welnu, bezie men dan slechts de kist, of omslag van het Pamflet, uitgegeven bij JOANNES MULLER, te Amsterdam, onder den titel van: **HET CONCORDAAT, een woord van Opwekking aan de Protestanten in Nederland.** Van achter op dat vlugschrift, aan den buitenkant, even als op den titel van voren staat (let wel!) eene *Kroon* te prijken met een *Scepter* er onder, en beiden steunende op een dik *folio boek*; — waarschijnlijk de *Grondwet* zal men zeggen; doch, hoe zou eene *Constitutie* van 236 Artikelen zulk een zwaar boekdeel kunnen vullen? — Maar neen, het is geene *Grondwet*, welke gij hier ziet, het is een exemplaar van den *Statenbijbel*; en twijfelt gij er aan, lees dan op den rug van

den *Toliant*, en er staat met duidelijke letters te lezen: **BIBEL.**

Behoef er nog meer gezegd? — Ziet men niet waar deze dwaze begrippen zouden heengeleiden, als de Regering zwak genoeg ware, er het oor aan te leenen? — Volgens zekere partij, moest de *Bijbel* hier regeren: de *Bijbel* op den Troon, de *Bijbel* in de School, de *Bijbel* in de II. Kamer; — doch die hersenschimmen mogen dezen en genen door het brein huppelen, zeker zij zullen verdwijnen voor het licht der rede, dat den Hemel zij dank, hier genoegzaam stralen schiet, om de Natie niet te laten vallen over eenige strakelsteenen, door sommige onruulzaaijers, met boosaardig opzet, den Koning en het Volk voor de voeten geworpen.

Teneinde nu ieder, die welligt over de zaak niet naauwkeurig genoeg heeft nagedacht, om er zijn oordeel behoorlijk over op te kunnen maken, in staat te stellen tot het vormen van eene slotsom, zullen wij de onderhavige Questie met slechts weinige woorden ontwikkelen.

De Katholieke Kerk dagtleent van den tijd hares Goddelijken Stichters-zelven; zij telt thans achttien honderd een en veertig jaren. Deze grijze, en altijd jeugdige Moeder is krachtig-bloeiend door het beginsel harer *eenheid*; dit beginsel wortelt en zetelt in en op den Stoel van **PETRUS**, in het Christelijk middelpunt *Rome*; — het is als een groote cirkel, waarvan de stralen over geheel den aardbol uitloopen; het is als de oceaan, waarin alle wateren uitstroomen; het is als het menshelijk hart, waar alle aderen zich in oplossen; het is als de zon, waar al wat gevoelt zich heen buigt en er door verkwikt wordt.

Toen **CHRISTUS** deze zijne Kerk stichtte, zeide Hij, onder anderen: „Mij is alle magt gegeven in hemel en op aarde”. En, zich nu tot zijne Leerlingen wendende, tot de Apostelen, zeide hij hun: „gaat, onderwijst en doopt; wat gij bindt op aarde, is gebonden in den Hemel; wat gij op aarde ontbindt, zal in den Hemel ontbonden zijn. Alkheid mijne lammen, en hoedt mijne schapen!” — Ziedaar nu den lastbrief, dien Hij zijne Apostelen afgaf; daarenboven werd **PETRUS**, de Hoeksteen der Kerk, door den Zaligmaker aangeduid en bestemd, als de Rots, waartegen de krachten der helle niets zouden vermogen.

Wij zien dan nu ook des Heeren Apostelen alomme de Heilboodschap verkondigen, en bezegelen met hun bloed. — **PAULUS**, de groote Apostel en Leeraar der Volken, zeide tot die van *Corinthe*: „Een ieder houde ons voor diegenen van Christus, en uitdeeters der verborgenheden Gods.” — Deze magt, dit ambt, heeft zich gehandhaafd, of liever is door de hand Gods bevestigd gebleven, en, in weêrwil der orkanen, die Troon bij Troon deden ver-zinken, is de aloude Zetel van den Galileschen Visscher ongeschonden bewaard, en onverwrik staande gebleven. — Ziedaar het Goddelijk Gezag tegen over het Menshelijke, het Eeuwige tegen over het Tijdelijke.

Wil men nu dit grondbegrip in weinige woorden uitgedrukt hebben, zoo hoore men Christus, wanneer hij zegt: „Geef den Keizer, wat des Keizers is, en God, wat Gede toekomst”. — Wel nu, dit beginsel eenmaal, en noodwendig (als zijnde een *historisch* feit) voor waar aannemende, zoo wordt de vraag deze: waartoe zijn er *Concordaten* tusschen het Geestelijk en Tijdelijk gezag noodig, wanneer deze beide Magten, ieder behoorlijk op haar grondgebied blijven? — En het antwoord is: Zij zouden niet noodig zijn, en de *Kerk* zou ze ook nooit gezocht hebben, of nimmer zoeken; — maar de *Vorsten* zochten en zoeken nog altijd dergelijke *Overeenkomsten* met *Rome* te sluiten; — en waarom? — Antwoord: — de *Kerk* wordt door die Verbonden steeds verkort in hare regten, en dus zoekt zij ze niet; — maar de *Vorsten* erlangen er grooter regten door, dan haa

toekomen, en dus verlangen zij CONCORDATEN, waarbij zij altijd winnen, en de Kerk altijd verliest.

Immers, alle Concordaten ter wereld belangen den vrijen loop der Kerk; zij beperken de magt des Opperherders in wat de geheel vrije keuze van Aartsbisschoppen of Bisschoppen betreft, gelijk als in alles, wat tot den eigenlijken grondvorm der Kerk, hare Kapittels, Seminariën en verdere algeheele inrigting onvermijdelijk behoort.

Wil men daarvan een voorbeeld, zoo strekke hiertoe de volgende zinsnede, ontleend uit het 3. Artikel der Overeenkomst, in 1827 gesloten tusschen den Oud-Koning der Nederlanden en het Opperhoofd der Kerk, dus luidende: „In dien eenige der Kandidaten voor den Aartsbisschoppelijken of Bisschoppelijken Stoel in de Nederlanden, aan den Koning door de Kapittels voorgedragen, Zijne Majesteit MINDER AANGENAAM ZIJN MOGTEN, ZOO ZULLEN DE KAPITTELS HEN VAN DE LIJST SCHNAPPEN”. — Zie, waar is nu de *Vrijheid der Kerk*? waar die onbeleide beweging, waarop Christus doelde, toen hij tot zijne Apostelen zeide: „gaat, en onderwijst; weidt mijn lammeren en hoedt mijne schapen!” — Immers, het is toch niet te vermoeden, dat een Kapittel, met ter zijde stelling van de Wetten der Kerk, tot de keuze van een Aartsbisschop of Bisschop zou overgaan, die de vroomheid, de kunde en het beleid tot zijn verheven Ambt miste; — wel nu, zij kiest een volmaakt Bisschop; maar, Artikel 3 van het Concordaat treedt tusschen beiden, en doet den Koning zeggen: „Neen, ik heb iets tegen deze keuze; de persoon bevalt mij niet; de door ulieden verkozene is mij *minder aangenaam*, en derhalve: **SCHRAPT HEM VAN DE LIJST!** — Algedaan! — Dat is nu de *wijst*, welke de Vorsten bij alle Concordaten hebben, en het *verlies*, door de Kerk steeds bij alle Concordaten ondergaan. Concordaten zijn het luidstsprekend bewijs, dat de Geestelijke Magt, in den loop der eeuwen, hooger wederregtelijk, ondergeschikt is geraakt aan de Magt der Vorsten; — en, ging voorheen de zalving van Scepter en Kroon van de Kerk uit, zoodat de Vorsten in de daad *Gezalfden des Heeren* heeten mogten, — thans is het met de Vrijheid der Kerk zoover verlopen, dat zij — aan wie Christus *alle magt* gegeven heeft in hemel en op aarde — de Vorsten der wereld moet komen vragen, *wie zij in hunne landen mag belasten met de uitoefening van het Goddelijk Zendingsambt*, door de Apostelen zelfs onder de Heidenen *zonder Concordaten*, hoegenaamd, *vrijelijk* uitgeoefend; — waar een Heidensche CONSTANTIUS en CONSTANTIJN eerbied voor koesterden, datzelfde wordt vijftien eeuwen later door de Christen-vorsten in banden gekneveld, en de Volken zien het aan en dalden het, omdat God het dield, tot dat zijn magtige arm den menschelijken trots zal vernietigen, die zijne Ordening weerstreeft, en zich een gezag aanmatigt, dat alleen den *leuyge toekomst*.

Tot dusverre hebben wij de zaak geschiedkundig behandeld, en tot haar eigenlijk wezen teruggebragt, en alzoo aangelooft, dat alterminst de Kerk belang stellen kan, of ook eenig belang stelt in het sluiten van Concordaten; — zij beschouwt ze alleen als hulpmiddelen ter zooveel mogelijk volmaakte bereiking van haar groote doel, hier op aarde. Daarom treedt zij minzaam de Vorsten toe, en laat zich vrijwiltig beperken, ten einde niet meer kwaad uit stijfhoofdige wederstreeving *harer zijds* (hoe wettig dan ook) voor de onder hare vleugelen verzamelde Christenheid zonde voortvloeiën; — en het is ook met dat, der Kerk vijandelijk inzicht, dat VOLTAIRE aan FREDRIK den Groote zeide: „men moge den Paus de voeten al kussen, zoo men hem slechts de handen binde!” — En, inderdaad, hij heeft het juist uitgedrukt, gelijk het gaat: de Vorsten

kussen's Pausen voet: zij hebben Afgezanten aan het Kerkelijk Hof; zij bechten hunne Orde-teekenen op de borst der Prelaten en der mindere Geestelijkheid; — dat is de *Voetkus*; — doch, nu de *handen*? — zij zijn gekneveld; zij zijn geboeid, zij zijn gekluisterd; de Vrijheid der Kerk ligt aan den band, en aan welken band? — aan den band der Concordaten.

Ziedaar, Protestanten van Nederland, wat er van de zaak, in het algemeen, is; daarmee zult gij vrede moeten hebben, of het zou weinig pleiten voor uw gezond verstand, en nog te minder, wanneer gij, met allen eerbied voor den BIJBEL, dat Boek der Kerke, eens een oogenblik ter zijde wilt stellen, om de GRONDWET, dat Boek van Staat, ter hand te nemen, en er Art. 190 in op te slaan, waar te lezen staat: „De volkomen vrijheid van Godsdienstige begrippen wordt aan elk gewaarborgd. — Art. 191: Aan alle Godsdienstige gezindheden, in het Koninkrijk bestaande, wordt gelijke bescherming verleend. — En Art. 196: De Koning zorgt, dat geene Godsdienst gestoord worde in de vrijheid van uitoefening, die de Grondwet waarborgt.”

Staan wij hierbij nu ook nog een oogenblik stil, en vragen wij dan, in de eerste plaats, of de Roomsche-Katholieke Godsdienst kan gezegd worden, *vrij* te zijn in de Nederlanden, wanneer zij er verstoken is van den *Bisschoppelijken vorm*, die het grondbeginsel dier Kerk uitmaakt; — voorzeker, *NEEN*; — en wat nu te doen, om haar de Vrijheid *eenigermate* te geven? — Antwoord: een *Concordaat* sluiten; en dat doet niet *Oranje met Rome*, maar dat doet de *Constitutie met de Katholieke Kerk*, en de Kerk laat het zich welgevallen, maar behoeft er, in de daad, niet om benijd of verguisd te worden.

Wij berusten volkomen in de beslissing van den H. Stoel, bewust, dat Rome zich de zaak der Kerk niet uit de hand zal laten nemen; — maar wij zeggen er tevens bij, dat wij er geene *gunst* in zullen zien, wanneer het *Concordaat* van 1827 door WILLEM II., met de wijzigingen, welke de tijd noodzakelijk heeft gemaakt, zal gehandhaafd worden; — geene *gunst*, maar een *regt* is het, een *Grondwettig* regt, in de genoemde Artikelen onzer Constitutie gewaarborgd; *vrijheid en bescherming* van Godsdienst is *alle* Burgers van Nederland, en dus ook het *miljoen* Katholijken toegezegd, en door den Koning *toegezworen*. Dat zal dus wel geen klank, geene schimp zijn. — De Protestanten van Nederland hebben een Synode, dat te *'s Gravenhage* vergadert; — *'s Gravenhage* is dus het brandpunt der Protestantische Kerk van Nederland; — daarentegen, hebben de Nederlandsche Katholijken een algemeen brandpunt met al de Katholijken der geheele wereld, en dat brandpunt is *Rome*; — evenmin als wij nu de Protestanten van *Drenthe* of van *Limburg* wilden verstoken zien van eene *vrije* gemeenschap met hun brandpunt *'s Gravenhage*, evenmin moesten zij ons de *vrije* gemeenschap met ons brandpunt *Rome* willen betwisten. — Dat men de Katholieke Godsdienst *vrij* liet, en er waren geene CONCORDATEN noodig; doch, zoolang zij er noodig zijn, is het bewijs daar, dat de Kerk in ketens ligt, welke zij vrijwillig torsch, tot Hooger hand ze slaken zal, te juister tijd.

Nog, in de tweede plaats, eene vraag, als ten slotte: — *Waarom den Bisschoppelijken vorm* aan de Katholieke Kerk van Nederland benijd en betwist, zonder aan de JANSENISTEN, die hier een Aartsbisschop en twee Bisschoppen tellen, ze te benijden en te betwisten? Dat men over die vraag ernstig nadenke, en er naar *billijkheid en grondwettig* over oordele.

Ziedaar, Protestanten van Nederland, de zaak ook uit een *Grondwettig* oogpunt beschouwd, en dit moet onvermijdelijk ten gevolge hebben, dat uwe *billijkheid* dat vorderen voor de Katholijken, wat de Katholijken voor u vorderen, te weten: *gelijke regten, gelijke bescherming,*

niet in de schaduw des *Bijbels*, maar onder het weldadig lommer van de *Grondwet*.

En het is daarom ook, dat wij niet kunnen aannemen voor *officieel*, wat men ons te lezen geeft op blz. 71 der allezins merkwaardige *Verzameling van officiële stukken enz. betrekkelijk het Concordaat* *); — daar staat dit: „de Koning heeft BEPAALD verklaard: DAT DE OUDE ZEVEN PROVINCIEËN met het te sluiten Concordaat NIETS te maken zouden hebben, en als LAND VAN MISSIE zouden blijven beschouwd worden; terwijl er geene *Bisdommen*, dan ALLEEN te Roermonde en te *'s Hertogenbosch* zullen worden gevestigd.”

Onmogelijk kan de Vorst zó iets aan de Amsterdamsche Domines bepaald hebben verklaard: Z. Majesteit heeft de *Grondwet* bezworen, en in die Grondwet staat geene enkele letter over de *oude zeven provinciën* te lezen, maar wel, Artikel 192, dat de belijders der onderscheiden Godsdiensten allen dezelfde reglen genieten; en dat is duidelijk; want het zou al eene zeer vreemde staatkunde zijn, om, met de Constitutie in de hand, de Roomsche-Katholijken van *Noord-Brabant en Limburg* het hun toekomend *regt* van een Bisschoppelijk Stelsel te waarborgen, en dat *regt* aan de Roomsche-Katholijken van de (zoogenaamde) *oude zeven provinciën* te onthouden; eene daad, waardoor niet slechts de *GELIJKE bescherming*, welke de Koning bij Artikel 191 onzer Grondwet bezworen heeft, tot eene hersenschim zou worden gemaakt, maar tegelijk de geheele Constitutie tot een ijdel woordenspel zou vervallen, — waarvoor God en de Koning ons behoeden!

*) *'s Gravenhage*, bij J. BELINFANTE, 1841.

ADVERTENTIEN.

* * * Getrouwd.

A. A. F. VERSTRAATEN,
Notaris te *Mil*
en
E. A. BOERACKER.

Reek,
den 10. Mei, 1841.

* * * Heden overleed na eene langdurige ziekte mijn jongste Zoon FRANCISCUS CORNELIS, in den ouderdom van ruim 19 jaren, voorzien van de H. H. Sacramenten onzer Moeder de heilige Kerk.

L. VAN MEERWIJK.

Orthen,
9 Mei 1841.

* * * Heden overleed tot onze groote droefheid ons oudste Kindje LEONARDUS GERARDUS HENRICUS JOANNES, in den ouderdom van bijna achttien maanden.

G. H. J. DECKERS.

's Hertogenbosch,
6 Mei 1841.

* * * Bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN, te *Leyden*, is van de Pers gekomen en alom verzonden:

Derde Brief

van

F. J. VAN VREE,

Directeur der Inrigting van Opvoeding en Onderwijs.

TE KATWIJK AAN DEN RIJN,

aan

den Hoogleraar

MATTHYS SIEGENBEEK.

Over de Vrijheid van Onderwijs.

Van de Eerste Brief à 50 en de Tweede à 90 Cents, zijn nog éenige Exemplaren voorhanden.

* * * Men vraagt op een Dorp in Noord-Brabant, tot een matige prijs eene conditie aan te gaan voor KOST, BEWASCHEN en het gebruik van een GEMEUBEL-LEERDE KAMER voor een Burger Heer. Aanbiedingen per *franco* brieven aan den Heere C. J. WOUTERS te *Tilburg*.

De Notaris H. A. BYVOET, te 's Hertogenbosch residerende, zal voor deszelfs principalen, publiek en voor alle man verpachten:

Op Maandag den 24 Mei 1841, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van F. VAN EYCK te Bokhoven:

30 Bunders HOOILAND, gelegen onder Bokhoven.

Op Dingsdag den 25 Mei 1841, des voormiddags ten 10 ure, ten verzoeken van Mevrouw de Dauairiere J. F. VAN RIJCKE VOORSEL en anderen, ten huize van G. I. S. BERT MURRAY te Engelen:

180 Bunders HOOILAND gelegen onder Engelen.

Op Donderdag den 27 Mei 1841, des namiddags ten 2 ure, ten huize van J. A. N. VAN LITH te Empel:

70 Bunders UITERWAARDS HOOILAND op het Landgoed Casteren'shoef onder Driel.

Op Woensdag den 2 Junij 1841, des namiddags ten 2 ure, ten huize van A. DE LEEUW op Klein Deutenen:

140 Bunders HOOILAND, gelegen in het Boschveld en den Ham.

Op Donderdag den 3 Junij 1841, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van A. VAN DER STEEN aan den Dieskant onder Empel:

200 Bunders HOOILAND, gelegen in den Koornwaard en in den Polder van Empel.

Op Vrijdag den 4 Junij 1841 des voormiddags ten 10 ure, ten huize van Dew. C. VAN DE GRIENDT te Orthen:

160 Bunders HOOILAND, in de Polders het Ertveld, Empel en van der Eigen.

Op Vrijdag den 11 Junij 1841, des voormiddags ten 9 ure, ten huize van A. BOEIJEN te Lithoijen:

Den Alphenschen Middelwaard van den Heer J. O. S. SMITS in 16 Perceelen en nog 30 Bunders Uiterwaards HOOILAND onder Alphen.

Ten zelfden dage des voormiddags ten 11 ure, ten huize van J. W. VAN MUILEKOM te Lith:

110 Bunders UITERWAARDS HOOILAND en POLDERLANDEN, onder Lith, Lithoijen Heerwaarden en Kessel.

Op Dingsdag den 15 Junij 1841, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van H. B. VAN LAMOEN, aan de Blaauwe Sluis te Gewande:

Den Middelwaard van den heer J. O. SEPHUS DE WIJS, in 20 Perceelen, en nog 30 Bunders Uiterwaards HOOILAND op de Alemische Waarden.

Op Woensdag den 16 Junij 1841, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van H. VAN VUGT te Maren:

Den Marenschen Waard, in 40 Perceelen en nog eenige perceelen POLDERLANDEN onder Maren.

Op Donderdag den 17 Junij 1841, des voormiddags ten 10 ure ten huize van A. VAN HOORN te Kessel:

Den Uiterwaard de Wijken in 60 Perceelen, en eenige Perceelen POLDERLANDEN onder Kessel.

Op Vrijdag den 18 Junij 1841, des namiddags ten 2 ure, ten huize van WILLEM VAN BEEK te Nijtham:

150 Bunders HOOILANDEN, in de Vliert, de Muntel en het Boschbroek.

Op Maandag den 21 Junij 1841, des namiddags ten 2 ure, ten huize van J. O. H. A. N. S. B. E. L., te Groot Deutenen:

160 Bunders HOOILANDEN, in het Boschveld en den Ham.

Op Dingsdag den 22 Junij 1841, des namiddags ten 2 ure, ten huize van L. A. M. BERT WILLEMS op de Kreisstraat onder Rosmalen:

100 Bunders HOOILANDEN, in de Hoeyen op den Rumpert, in de Vree en Voor en Midden op het Nelaad, in den Polder van der Eigen, en

Op Vrijdag den 25 Junij 1841, des namiddags ten 2 ure, ten huize van H. B. VAN LAMOEN, aan de Blaauwe Sluis te Gewande.

170 Bunders HOOILANDEN, onder Aton, Maren en Kessel in den Polder Het Laag Hemaa:

Alles bij Gedrukte Billethen breeder omschreven; zijnde inmiddels aanwijzing te bekomen bij de Waardsmannen Respectiveeljk en Informatie ten Kantore van den Notaris H. A. BYVOET voornoemd.

ZEGT HET VOORT.

Een Jong mensch het TABAKSKERVEN-SORTEREN en SIGAREN maken kundig, wenschte gaarne met 1. Augustus of vroeger in een Tabaks en Kruideniers-Affaire, in de Provincie Noord-Brabant of Gelderland geplaatst te worden.

Men gelieve zich te adresseren onder letter Z. bij den Boekhandelaar J. M. W. WAANBERS te Zwolle, brieven franco.

Bij A. P. VAN LANGENHUYSEN, Boek- en Steendrukker te 's Gravenhage, is van de Pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

- I. DE TENTOONSTELLING DER TENTOONSTELLING à 25 Cents.
- II. DE KAART VAN KUROP, ten gebuik der Scholen, vervaardigd door H. REDING, los 1.400 en op Linnen geplakt met rollen 1.50
- III. HET GELUKKIG JAAR, of het Jaar, Geheiligt door de overweging der lessen en voorbeelden der Heiligen door den Abt L. S. A. U. S. S. E; voorafgaan door godvruchtige oefeningen gedurende het Heilig Misoffer, uit het Fransch vertaald naar den zeventen druk door J. V. D. L. f 1.25
- IV. De Wellevendheid en de Gebruiken der Wereld opgehelderd voor de Jeugd, naar het Fransch door J. V. D. L. f 0.60.

Lees Hier.

Bij VERHULST en ERMEN, Logementhouder in de Wildeman op de Vischmarkt te 's Hertogenbosch, is aangekomen een groot assortiment B. E. D. V. E. R. E. N. tot onderscheidene prijzen, zijn te bekomen in het groot en klein.

De Notaris E. VAN DE VEN Jnr., residerende te 's Hertogenbosch, heeft aldaar op den 8. Mei 1841, voor zijne Principalen provisioneel verkocht:

1e Koop. Een HUIS en ERVE, staande en gelegen in de Orthenstraat op den hoek van het eerste straatje van Best, gemerkt B. G. VB. 7., Kadaster sectie G. No. 2110, ter grootte van 86 Eenen, met 30 Slagen, voor . . . f 1380 -

2e Koop. Een HUIS, ERVE en MOESTUIN, staande en gelegen te 's Hertogenbosch in de St. Antonisstraat, nabij de Zuid-Willemsvaart, gemerkt D. 320, VB. 374, Kadaster sectie H. No. 300, ter grootte van 2 Roeden, 64 Ellen, met 5 Slagen, voor . . . f 1060 -

Waarvan de Finale Verkoop zal plaats hebben op Zaterdag den 22 Mei 1841 des avonds ten zeven ure, in het Stads-Koffijhuis bij W. REGGERS, te 's Hertogenbosch.

De Ondertekende ontwaart geworden zijnde, dat men in Koffijhuizen en andere plaatsen uitroopt, dat hij zijne Waren, bestaande in SCHAALS, B. O. E. K. E. N., enz. op de Publieke Verkoopingen van den heer J. N. COOLEN, laat verkoopen.

Zoo heeft hij de eer te berigten, dat sedert zeventien jaren, dat hij deze stad frequenteert, hij nimmer eenige NIEUWE SCHAALS of B. O. E. K. E. N., op een Publieke Veiling heeft doen verkoopen, en die uitroepingen niet alleen onwaar, maar tevens om hem te benadeelen zijn. En neemt hij de vrijheid, zich op nieuw in een ieders gunst aan te bevelen, belovende een prompte en civiele bediening.

J. DERVAUD,

Wenende op de Vischmarkt bij Mevrouw de W. P. ERMEN.

's Bosch,

den 14 Mei 1841.

VOOR HET RIJK

DEPARTEMENT VAN FINANTIEN

BESTUUR DER DOMEINEN, WEGEN EN VAARTEN.

Openbare VERPACHTINGEN.

De Agent van het Domein, te 's Hertogenbosch, zal, als daartoe gemagtigd, ten overstaan van daartoe bevoegde Autoriteiten, op de na te melden plaatsen, dagen en uren:

VERPACHTEN:

Onder ERP, enz.

Op Woensdag, den 26. Mei 1841, des voormiddags, ten negen ure, te Middelrode aan Sluis No. 2

De GRASGEWASSEN der Leijduiken van de Zuid-Willemsvaart, van af 70 Ellen boven Sluis No. 5, onder ERP tot de Vereeniging dier Vaart met de Rivier de Dieze, binnen 's Hertogenbosch, voor het Saisoen van den Jare 1841, en zins als nu op de OUDE WIJZE verdeeld in 47 PERCEELEN.

Onder 's HERTOGENBOSCH.

Op Donderdag, den 27 Mei 1841, des voormiddags, ten tien ure, te 's Hertogenbosch, in het Stads Koffijhuis, bewoond bij W. Reggers.

De GRASGEWASSEN van de Vestingwerken der Stad 's Hertogenbosch en onderhoorige Forten Isabella en St. Anthonie, verdeeld in 26 PERCEELEN, voor het Saisoen van den Jare 1841.

Onder GRAVE.

Op Zaterdag, den 29 Mei 1841, des voormiddags ten 10 ure, te Grave op het Raadhuis:

De GRASGEWASSEN van de Vestingwerken aan den Linker Maas Oever der Stad Grave, verdeeld in 12 PERCEELEN, voor het saizoen van den jare 1841.

Onder GASSEL en BEERS.

Op Dingsdag, den 15 Junij 1841, des voormiddags ten 10 ure, te Gassel en Beers:

De eerste Snede van ongeveer 43 Bunders te Veld staande KLAVER, op een gedeelte der Gronden van het gewezen groot Gasselsch Bosch, verdeeld in 40 slagen.

Alle verlangd wordende inlichtingen zijn te bekomen bij de beampten der Domeinen en Vaarten, in loco, als mede ten Kantore van den ondergeteekenden Agent van het Domein.

De Agent voornoemd,
H. W. VAN GRASVELD.

's Hertogenbosch,
12 Mei 1841

Eene Jufvrouw van de Roomsche Katholieke Godsdienst 23 jaren oud, en van goede getuigschriften voorzien, zag zich gaarne geplaatst in een Manufactuurs of Kruideniers-Affaire of wel als Jufvrouw van Gezelschap, liefst in de Provincie Noord-Brabant.

Brieven franco onder Letter K. aan D. A. A. DE ROOY Drukker en Uitgever dezes.

VAN DER KLOKKE, Apotheker te Waalwijk, vraagt op billijke voorwaarden eenen L. E. E. R. L. I. N. van de Roomsche Katholieke Godsdienst brieven franco.

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

De belgische fondsen waren den 13 Mei de 2½ pCt. 53½, de 5 pCt. 109½, de 4 pCt. 98, de 3 pCt. 70½, de 4 niet gep. Ardoin 22½, Rome Eup de 1832 101 ½.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN

Bours van Amsterdam.

Neden, Woensdag 12 Mei 4½ Ure.

W. S. 2½ pCt. 51½, f. Dito 5 pCt. 99½, Kansbilj. 25½, Synd. 4½ pCt. 91½, Dito 3 pCt. 74½, Handel 165, O. I. 5 pCt. 97, Ardoin 85, R. S. 22½, Dito Coupon 24, Oude Russen 104½, Metalliek 105½, 6 pCt. Amerik. 87½, 80½, Dito 5 pCt. 86½, 86.

Den 12 Mei van D. A. A. DE ROOY Drukker